

Hájek, Mojmír

Společenské aspekty tělesné výchovy v socialismu : (zpráva o semináři)

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. G, Řada sociálněvědná. 1972, vol. 21, iss. G16, pp. 91-92

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/111328>

Access Date: 19. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

a disfunkčních projevech (alkoholismus, absence, fluktuace, poruchy normálního fungování života rodinného, atd.), i když její specifita v oblasti OKD nemusí být stejně relevantní i v jiných důlních revírech členských zemí RVHP v hornickém sektoru.

V průběhu jednání vystoupila i nepochybná závažnost *kulturně humanitní orientace* na všech stupních řízení důlní těžby a hornictví vůbec. Jejího bezprostředního provozu především. Jaké jsou výhledové důsledky takto vědecky i marxisticky pojaté, předmětné metodologické orientace našeho hornictví (včetně jeho personalistiky, sociálně kulturních referátů atp.) pro **vyšoké školy**, pro řádné i mimořádné **formy studia sociologie** na nich? Odpověď je jistě zcela evidentní — pozitivně kladná. Není již ovšem v silách sociologů samých, aby tyto výhledové aspekty mohli také plně realizovat. Přednesené referáty na symposiu ve Velkých Karlovicích budou textově shrnuty řadou tematických příspěvků v knižní redakci **sborníků**, který bude bezprostředně podnětným východiskem vědecké rady RVHP v oblasti řešení hornické problematiky i pro léta příští; pochopitelně, bude to i významná dokumentace vývojové historická. (Textová redakce jednotlivých příspěvků vyjde ve sborníku v ruském překladu.)

Je pochopitelné, že také organizačně, společensky i komunikačně dovedl ostravský Výzkumný ústav ekonomiky hornictví, pověřený organizací symposia, vytvořit mu prostředí kulturně vlídné, pracovně dělné a sociálně pohostinné (zásluhou ing. Pábelu, J. Špaňhela i ostatních; včetně organizačně koordinujícího úsilí stálého sekretariátu RVHP na tomto úseku (hornictví), jak je tu zastupoval doc. K. Wysocki). Okolní kulisa krásné přírody Horního Vsacka v řídkých chvílích potenciálního odpočinku delegátů, svými lesy, čistým vzduchem i potřebným klidem, k tomu jistě přispěla rovněž. Posílila i kontaktové neformální možnosti mezi členy všech delegací: odborné, meritorní i osobně společenské; v každém případě pracovní podnětné a poměrně intenzivně využívané. Ani koordinující zajištění symposia federálním ministerstvem paliv a energetiky ČSSR nelze zanedbat (jeho představitelé, řed. Smetana, řed. dr. Fabián i Zd. Doležal a jistě i další). Také bilance ostatních organizačně pracovních úseků je pozitivní (práce tlumočnická, překladatelská, zásobovací atp.).

Se zřetelem k naší pracovní situaci, k vědeckým možnostem našeho sociologického pracoviště na filosofické fakultě UJEP, výhledově i personálně, nelze než podtrhnout původní slova oficiálního projevu, završujícího ceremoniál podpisu závěrečného protokolu jednání, vedoucími jednotlivých delegací: „Je nepochybně nutné stále více význam věd o člověku plně respektovat a v praxi uplatňovat. Především sociologie, psychologie a ergonomie. Ne snad pro tyto vědy samé, i když to je jistě důležité. Především však pro **společenskou potřebu poznatků těchto věd**, v hornictví už zcela zřejmou, které řešení naléhavých otázek hornické těžby stále více usnadňují.“

Nelze, než souhlasit s tímto závěrem. I s vědomím toho, že právě sociologické pracoviště naší fakulty šlo i v letech minulých, pracovně i zájmově, už značně i tímto směrem.

Mojmír HÁJEK

SPOLEČENSKÉ ASPEKTY TĚLESNÉ VÝCHOVY V SOCIALISMU

(Zpráva o semináři)

Tematicky nejen aktuální, ale i závažný seminář s pracovní problematikou **Společenské aspekty tělesné výchovy v socialismu**, uspořádaný k 50. výročí založení KSČ fakultou tělesné výchovy a sportu KU, byl realizován ve dnech 28.—29. září 1971 v Praze (v zasedací síni této fakulty na Malé Straně).

Vstupní referáty jednání plně byly: a) **Člověk, hra a tělocvičná aktivita**; b) **Východiska k socialistickému systému tělesné výchovy a kultury**. Oba poskytly četné podněty, koncepčně mobilizující i kriticky konfrontující, které ukázaly celou škálu důležitých tematických variací, v nichž lze diskusně výchozí intencí obou referátů rozvíjet. Pro informaci uvádíme některé dílčí náměty této diskuse: Socialistický stát a kultura (Jan Libeněk), Hra, sport a jeho formy (L. Dobrý), Člověk, adaptace a tělesná kultura (L. Mlateček), Člověk, hra a hudba (J. Mihule), Motivovanost tělocvič-

ných aktivit (V. Hošek), Společenská podmíněnost zdatnosti a výkonnosti (V. Seliger), Problémy racionalizace systému tělesné kultury (E. Bosák) atd.

Jednáni druhého dne pracovního semináře pokračovalo, diferencováno do tří sekcí: **sekce tělesné výchovy**, **sekce pohybové rekreace** a **sekce sportu**. Zúčastnil jsem se jednání sekce sportu. Po shrnujícím úvodu do problematiky doc. Choutky odeznelo celkem 9 referátů. Mezi nimi jsem měl příležitost přednést i svůj příspěvek Některé sociologické aspekty sportu, soustředěný na komplexní problematiku sportu jako symptomatického jevu silně industrializované dnešní společnosti. Všiml jsem si hlavně dílčích indikátorů u představitelů vrcholového sportu, a to v jejich souvislosti se zaměstnáním, či s občanským profilem sportovce, až do jeho odchodu ze sportovní aktivity.

Také další referát J. Chovance Sociálně psychologické kořeny nešvarů v současném sportu i referáty ostatní: Možnosti výchovného působení vrcholového sportu (K. Juřina), Možnosti výchovného působení ve sportu (B. Svoboda), Některé rozpory mezi výkonností a výchovou ve sportu (V. Vomáčka), Sport a sociabilita (J. Slepíčka), Příspěvek k problematice státní sportovní reprezentace z hlediska politiky našeho státu (R. Ječmínek) atp. dotvrdily bohatou škálu tematicky závažných možností, jak se v pracovní náplni živého semináře vynořila i rostoucí sociální významnost sportu vůbec.

Celkový průběh pražského jednání o problematice tělovýchovné, rekreační i sportovní aktivity nás jen utvrdil v přesvědčení, jak **komplexní řešení** těchto akutních otázek tělesné kultury se stává výrazným jevem současné, silně zprůměrněné společnosti i vyváženou kompenzací jejího jednostranného technického rozmachu, pokud jde o nutnou obnovu sil člověka v jeho volném čase. Tento průběh signalizoval (tu především v oblasti ideologické), jak starší pojetí převážně **praktické aplikace** tělesné výchovy a sportu se stává jednostranným i vývojově úzkým. Posunul do popředí soubor otázek **interdisciplinární** vědecké spolupráce, v níž vedle aspektů tradičně již uznávaných (medicínsko fyziologických) se o své nároky v tělesné kultuře vydatně přihlašují i *vědy kulturně humanitní*, zabývající se člověkem jako aktivní sociální osobností; především sociologie, psychologie, pedagogika atp.

V souvislosti s prohlubujícími se aspekty vědeckého poznání obecné **konceptní problematiky** tělesné kultury vůbec, i jejího aplikačního využití, objevily se zřejmé diference mezi dvojím přístupem k bohatému souboru těchto otázek: vývojově historickým a modelově systémovým. Spíše jako otevřený podnět k dalšímu tvůrčímu rozvoji řešení této komplexní problematiky, než jako vývojová překážka. Také akutní sociální poptávka po permanentní realizaci komplexního vědeckého týmového výzkumu i jeho sociálních variant (především sociologického) v oblasti tělesné kultury jen dotvrdila soustavné úsilí po vysoké úrovni jednání pléna, ať zahrnulo jednotlivé diskusní příspěvky (řízené i volné diskuse), ať je ještě doplnilo kriticky o volné a improvizované projevy k nim.

Doprovodná úterní poradna, navazující na jednání pléna, v *komisi pro filosofické a společenské otázky tělesné kultury* při VR ČTO jen dotvrdila rostoucí relevanci sociálních souvislostí tělesné kultury na všech úsecích její realizace: konceptně metodologické (zejména), pracovní aplikační, výzkumné i predikční. Vývojový dopad roviny poslední (predikční) v údobí narůstajících kontaktů VTR u nás, i jejich průvodních společenských jevů strukturálního pohybu jen znovu potvrdil, že ani sociologie (obecná i osvětové její varianty) kolem těchto vývojových trendů nemůže jít nevěšmavě.

Tím spíše, že může v nejednom ohledu **potřeby a praxe** urychlit a sama zpětně přijmout i nové stimuly pro rozvoj pracovní orientace svého dalšího teoretického poznání. Také pro výhledovou přípravu našich posluchačů jsou to souvislosti nezanedbatelné. Nejen odborná, tělovýchovná a sportovní, ale i celá širší veřejnost uvítá, že ze semináře vyjde knižní redakce **sborníku**, jež zahrne přednesené referáty v jejich úplnosti. Slibným signálem k této akci bylo už vydání výskně upraveného knižního spisku seminárního programu, stejnojmenně tematicky vymezeného (Společenské aspekty tělesné výchovy v socialismu), který vital účastníky pracovního jednání semináře hned při jejich příchodu. Škoda jen, že jej nebylo možno rozeslat dříve. Byl by svými příspěvky jednání semináře jistě ještě víc aktivizoval i prohloubil.